

Список використаних джерел:

1. Топчій А., Шевченко Т. Посібник для журналістів «Висвітлення в засобах масової інформації проблеми торгівлі людьми» 2007р. (161 ст.)
2. Інтернет-ресурс газети «Гличина», публікація 31.07.2020 р. URL: <https://galychyna.if.ua/analytic/torgivlya-lyudmi-sotsialna-problema-ta-yiyi-naslidki/>
3. Навчально-методичний посібник «Запобігання торгівлі людьми та експлуатації дітей». К., 2005р. (88 ст.)
4. Газета «Молодогвардієць» №4 , 24.01. 2008 р.
5. Міністерство соціальної політики України, публікація 17 жовтня 2018р URL: <https://www.msp.gov.ua/news/16080.html>

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ В УКРАЇНІ

Оксана СТРЕЛЬЧЕНКО, професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент

В умовах сьогодення булінг визначається молодою проблемою зі корінням, яке сягає сивої давнини. В Україні, на жаль, про неї почали «активно» говорити не так давно, а відповідальність за порушення законодавства у сфері протидії булінгу з'явилася лише з прийняттям 18 грудня 2018 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) в Україні».

Необхідно відзначити те, що булінг (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Необхідно відзначити, що ознаками булінгу є такі:

1. систематичність (повторюваність) діяння;
2. наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
3. дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

Винними у вчиненні булінгу можуть бути визнані учасники освітнього процесу, якими є:

- здобувачі освіти;

- педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники;
- батьки здобувачів освіти;
- фізичні особи, які провадять освітню діяльність;
- інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти (ст. 52 Закону).

За даними дослідження UNICEF Україна за 2020 рік, 77% дітей стикалися з булінгом (були жертвою або свідком), а 40% постраждалих від цькування взагалі ні з ким не ділилися проблемою і не зверталися за допомогою. 25% - говорили про це не з дорослими (з другом чи братом/сестрою). З тих, хто мовчать – 40% соромляться про це говорити, а 22% вважають, що це нормальне явище.[1]

За даними психологічної служби в системі освіти України, у 2018–2019 роках кількість звернень до працівників психологічної служби щодо протидії булінгу в закладах освіти становила 87 217 звернень. Водночас 29 922 були з боку батьків, 27 599 – з боку дітей, решта – з боку вчителів та інших зацікавлених осіб [2].

За вчинення булінгу передбачена адміністративна відповідальність у вигляді штрафу, громадських робіт або виправних робіт (ст. 173-4).

Відтепер такі дії вважаються правопорушенням і тягнуть за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (наразі це – 850-1700 грн.) або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин. Якщо булінг вчинено групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, штраф від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - 1700-3400 грн. або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин [3].

Слід зазначити, що за адміністративні правопорушення дітей до 16 років несуть відповідальність їхні батьки. За свої дії громадяни від 16 років несуть відповідальність особисто. Також передбачено і відповідальність за приховування випадків булінгу, а це 850-1700 грн. або виправні роботи до 1 місяця з відрахуванням 20% заробітку [3].

Необхідно відзначити, що з 19 січня 2019 року в Україні набув чинності Закон України від 18. грудня 2019 року № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)». Згідно із яким моральне, або фізичне насильство, агресію, у будь-якій формі каратимуть штрафами.

Цькування та фізичний тиск на дітей неприпустимий. І якщо раніше часто на це дивитися крізь пальці, то сьогодні в Україні вирішили жорстко карати учасників конфлікту [4].

Запроваджується адміністративна відповідальність за булінг. Так, доповненою статтею 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачено, що булінг (цькування), що вчиняється стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно

інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин. Якщо цькування вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, то штраф становитиме від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин [4].

Також передбачено, що неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів поліції про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до 20% заробітку. У разі цькування неповнолітнім від 14 до 16 років, відповідатимуть його батьки або особи, що їх замінюють [4].

Попередження булінгу в освітніх закладах - це спільні дії учасників освітнього процесу. Тому, у разі виявлення ознак булінгу, не залишайте ситуацію без уваги. Якщо дитина не вирішила її самостійно, зверніться до класного керівника, а в разі його/її неспроможності владнати ситуацію, до завуча або директора школи, адже керівництво навчального закладу несе особисту відповідальність за створення безпечного і комфортного середовища для кожної дитини.

Якщо вчителі та адміністрація не розв'язали проблему, не варто зволікати із написанням відповідної заяви до поліції.

Законом передбачено обов'язок як здобувачів освіти, так і педагогічного персоналу повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу, свідком яких вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб. Батьки / законні представники мають право повідомити керівництво про факти булінгу.

В свою чергу, керівник закладу освіти повинен забезпечити створення безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу, у тому числі:

- розробити, затвердити та оприлюднити план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу в закладі освіти;

- розглядати заяви про випадки булінгу здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видавати рішення про проведення розслідування; скликати засідання комісії з розгляду випадків булінгу для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживати відповідних заходів реагування;

- забезпечити виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу;

- повідомляти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу в закладі освіти.

Керівник, який не повідомив органи Національної поліції України про випадок булінгу, підлягає притягненню до адміністративної відповідальності.

На мою думку, булінг є загальною соціальною проблемою в усьому світі. І саме за допомогою більш жорстокої відповідальності кривдників можливо буде вирішити дану проблематику хоча б частково. Це є суспільне явище і лише спільними зусиллями батьків, педагогів та працівників Національної поліції буде можливо це усе явище призупиняти.

Список використаних джерел:

1. Протидія булінгу в закладі освіти – МОН. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/protidia-bulingu/2019-11-25-protydiy-bullying.pdf>

2. Зі штрафами, але без результату. Які досягнення антибулінгового закону за рік. URL: <https://zmina.info/columns/zi-shtrafamy-ale-bez-rezultatu-yaki-dosyagnennya-antybulingovogo-zakonu-za-rik/>

3. Булінг: поняття, ознаки, відповідальність. URL: <https://myrivska.otg.dp.gov.ua/ua/nasha-gromad%D0%B0/novini-ta-podiyi/novini/buling-ponyattya-oznaki-vidpovidalnist>

4. Адміністративна відповідальність за булінг. URL: <http://www.yuzhny.gov.ua/actual/50639>

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НПУ

Оксана ХРИСТЮК, викладач кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, магістр психології

Незважаючи на поступове приведення національного законодавства до стандартів європейського співтовариства, прийняття спеціалізованих нормативно-правових актів у сфері запобігання та протидії насильству (Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [1], «Концепція державної соціальної програми запобігання і протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року» [2], яку розробило Міністерство соціальної політики України та ін.), постійне обговорення проблеми такого ганебного явища в українському суспільстві в ЗМІ, нарадах та прес-конференціях різних служб та органів державної влади, що покликані реалізовувати політику держави в напрямі забезпечення прав і свобод громадян, досягти реальних результатів зменшення випадків домашнього насильства поки не вдається.

Окремі проблеми запобігання і протидії домашньому насильству розглядалися в наукових дослідженнях таких вчених та практиків, як: О. Бойко, В. Бондаровська, К. Гусева, Н. Кабаченко, Я. Квітка, О. Коломієць,